

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
TARPTAUTINIŲ OPERACIJŲ, KARINIŲ PRATYBŲ IR KITŲ RENGINIŲ ĮSTATYMO
PAKEITIMO
Į S T A T Y M A S**

2002 m. sausio 15 d. Nr. IX-703
Vilnius

(Žin., 1994, Nr. [58-1133](#); 1998, Nr. [17-399](#); 2000, Nr. [64-1930](#))

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, karinių pratybų ir kitų renginių įstatymo nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, karinių pratybų ir kitų renginių įstatymą ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
TARPTAUTINIŲ OPERACIJŲ, PRATYBŲ IR KITŲ KARINIO
BENDRADARBIAVIMO RENGINIŲ
Į S T A T Y M A S**

Lietuvos Respublikos Seimas,

įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 135 straipsnyje įtvirtintą siekį vadovaujantis visuotinai pripažintais tarptautinės teisės principais ir normomis užtikrinti šalies saugumą ir nepriklausomybę, piliečių gerovę ir pagrindines jų teises bei laisves, prisidėti prie teisės ir teisingumo pagrįstos tarptautinės tvarkos kūrimo,

suvokdamas Lietuvos saugumą kaip Europos ir transatlantinės valstybių bendrijos saugumo dalį,

patvirtindamas Nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme išreikštą Lietuvos pasirengimą dalyvauti stiprinant tarptautinį saugumą ir prisiimti savąją dalį įsipareigojimų, taip pat pasiryžimą tapti visateise kolektyvinės transatlantinės gynybos organizacijos – Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos – nare ir prisiimti savąją bendros atsakomybės dalį šioje organizacijoje bei dalyvauti bendroje Europos Sąjungos saugumo ir gynybos politikoje,

pripažindamas fundamentalųjį kolektyvinės gynybos sutarčių principą, įtvirtintą Šiaurės Atlanto sutarties 5 straipsnyje, pagal kurį vienos ar kelių šios sutarties šalių ginkluotas užpuolimas laikomas visų sutarties šalių ginkluotu užpuolimu,

konstatuodamas, kad Lietuvos Respublikai tapus Šiaurės Atlanto sutarties dalyve, kitos arba kitų šios sutarties šalių ginkluotas užpuolimas taip pat reikš Lietuvos Respublikos ginkluotą užpuolimą, keliantį grėsmę valstybės suverenumui ar teritorijos vientisumui,

siekdamas išplėtoti teisinius Lietuvos Respublikos dalyvavimo tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose karinio bendradarbiavimo renginiuose pagrindus, įtvirtintus Lietuvos Respublikos Konstitucijos 135, 136, 140 ir 142 straipsniuose,

priima šį Įstatymą.

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis Įstatymas reglamentuoja Lietuvos Respublikos karinių vienetų, karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų dalyvavimą tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose karinio bendradarbiavimo renginiuose, taip pat užsienio valstybių karinių vienetų, karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų dalyvavimą tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose tarptautiniuose karinio bendradarbiavimo renginiuose Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Įstatymas nereglamentuoja ginkluotosioms pajėgoms nepriskirtų Lietuvos policijos ir kitų sukarintų valstybės institucijų pajėgų bei jų pareigūnų dalyvavimo tarptautinėse operacijose, pratybose bei kituose tarptautinio bendradarbiavimo renginiuose.

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Tarptautinė operacija** – kolektyvinės gynybos arba kita karinė operacija, kuriai Lietuvos Respublikos kariniai vienetai panaudojami kartu su kitų valstybių kariniais vienetais.

2. **Kolektyvinės gynybos sutartis** – pagrįsta Jungtinių Tautų Įstatų 51 straipsnio, pripažįstančio kiekvienos valstybės neatimamą teisę į individualią ir kolektyvinę savigyną, nuostatomis ir nustatanti bendros gynybos įsipareigojimus Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis, pagal kurią vienos ar kelių sutarties šalių ginkluotas užpuolimas laikomas visų sutarties šalių užpuolimu.

3. **Kolektyvinės gynybos operacija** – bendros gynybos operacija, vykdoma pagal kolektyvinės gynybos sutartį vienos ar kelių sutarties šalių ginkluoto užpuolimo atveju, taip pat pasirengimas šiai operacijai.

4. **Kita karinė operacija** (toliau – **kita operacija**) – bet kuri kita, nei kolektyvinės gynybos, tarptautinė operacija (taip pat pasirengimas šiai operacijai), atitinkanti Jungtinių Tautų tikslus ir principus, įskaitant šio straipsnio 3 dalyje nenurodytas kolektyvinės savigynos operacijas įgyvendinant Jungtinių Tautų Įstatų 51 straipsnyje pripažintą kiekvienos valstybės neatimamą teisę į individualią ir kolektyvinę savigyną.

5. **Tarptautinės karinės pratybos** (toliau – **pratybos**) – pasirengimo tarptautinėms operacijoms ir kitos kovinio parengimo pratybos, kuriose Lietuvos Respublikos kariniai vienetai dalyvauja kartu su kitų valstybių kariniais vienetais arba užsienio valstybių kariniai vienetai naudojami Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos reikmėms skirtais infrastruktūros objektais ir karinio mokymo teritorijomis.

6. **Kiti karinio bendradarbiavimo renginiai** (toliau – **kiti renginiai**) – tarptautinei operacijai ir pratyboms nepriskiriami renginiai, vykdomi pagal Lietuvos Respublikos tarptautinio karinio bendradarbiavimo planus ir programas arba susitarimus su kitų valstybių kompetentingomis institucijomis.

7. **Karinis vienetas** – kiekvienas bet kokio dydžio Lietuvos ar kitos valstybės kariuomenės (ginkluotųjų pajėgų) vienetas, vadovaujamas vado ir turintis bendrą užduotį dalyvauti tarptautinėse operacijose, pratybose ar kituose renginiuose.

8. **Tarptautinių operacijų karinis vienetas** – Lietuvos Respublikos arba bendras su užsienio valstybe (valstybėmis) karinis vienetas, skirtas dalyvauti tarptautinėse operacijose.

9. **Dalinys** – batalionas arba jam prilygintas (susidedantis bent iš dviejų kuopų) patvirtintos nuolatinės struktūros karinis vienetas.

3 straipsnis. Lietuvos Respublikos karinių vienetų, karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų dalyvavimo tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose, taip pat užsienio valstybių karinių vienetų, karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų dalyvavimo tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose Lietuvos Respublikos teritorijoje teisiniai pagrindai

Šio Įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka Lietuvos Respublikos kariniai vienetai, kariai ir civiliai krašto apsaugos sistemos tarnautojai gali dalyvauti tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose, taip pat užsienio valstybių kariniai vienetai, kariai ir karinėms pajėgoms priskirti civiliai tarnautojai gali dalyvauti tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose Lietuvos Respublikos teritorijoje tik tada, kai dėl to priimamas kompetentingos Lietuvos valstybės institucijos ar kompetentingo pareigūno sprendimas, grindžiamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos, tarptautinių sutarčių ar susitarimų ir šio Įstatymo nuostatomis.

II SKYRIUS TARPTAUTINĖS OPERACIJOS

4 straipsnis. Lietuvos Respublikos karinių vienetų dalyvavimo tarptautinėse operacijose formos ir sąlygos

1. Lietuvos Respublikos karinių vienetų, skirtų dalyvauti tarptautinėse operacijose, sudarymo, finansavimo ir parengimo tarptautinėms operacijoms tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

2. Šio Įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka priimant sprendimus dėl Lietuvos Respublikos dalyvavimo tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose, Lietuvos Respublikos kariniai vienetai gali būti perduoti Jungtinių Tautų Organizacijos institucijų operaciniam vadovavimui ir kontrolei tam tikroms tarptautinėms operacijoms vykdyti, taip pat NATO, Europos Sąjungos ir Vakarų Europos Sąjungos valstybių ar institucijų operaciniam vadovavimui ir kontrolei.

3. Pagal Lietuvos Respublikos tarptautinę sutartį ar susitarimą gali būti steigiami bendri su NATO, Europos Sąjungos ir Vakarų Europos Sąjungos bei kitomis valstybėmis kariniai vienetai, skirti dalyvauti tarptautinėse operacijose. Bendriems su užsienio valstybėmis kariniams vienetais priskirtų Lietuvos Respublikos karinių vienetų sudarymo, finansavimo ir parengimo tarptautinėms operacijoms tvarką nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar susitarimai dėl šių vienetų steigimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

4. Bendrų su užsienio valstybėmis karinių vienetų panaudojimo sąlygas ir jų operacinio vadovavimo bei kontrolės tvarką, taip pat Lietuvos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičių šiuose vienetuose nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar susitarimai dėl bendrų karinių vienetų steigimo.

5. Į tarptautinių operacijų karinį vienetą savanoriškumo pagrindu priimami profesinės karo tarnybos kariai, kariuomenės aktyviojo rezervo prievolinkai ir individualiajam rezervui priklausantys asmenys. Su priimamaisiais sudaroma profesinės karo arba civilinės krašto apsaugos tarnybos sutartis ir tarnybos tarptautinių operacijų kariniame vienete sutartis. Taip pat gali būti priimami parengti dalyvauti tarptautinėse operacijose privalomosios pradinės tarnybos kariai. Su jais sudaroma tarnybos tarptautinių operacijų kariniame vienete sutartis, o pasibaigus privalomajai pradinei tarnybai, – profesinės karo tarnybos sutartis.

6. Lietuvos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų tarnybos tarptautinių operacijų kariniuose vienetuose sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

7. Kolektyvinės gynybos operacijoms vykdyti gali būti panaudojami visi Lietuvos Respublikos kariniai vienetai, netaikant jų sudarymui šio straipsnio 5 dalyje numatytų sąlygų. Kitoms operacijoms vykdyti paprastai naudojami tik tarptautinių operacijų kariniai vienetai.

5 straipsnis. Kolektyvinės gynybos operacijos

1. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos teises ir įsipareigojimus pagal kolektyvinės gynybos sutartį:

1) kolektyvinės gynybos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos kariniai vienetai gali išvykti į kitas valstybes ir būti panaudoti kitų valstybių teritorijose;

2) kolektyvinės gynybos operacijos tikslais kitų valstybių – Lietuvos Respublikos sąjungininkių – kariniai vienetai gali atvykti į Lietuvos Respubliką ir būti panaudoti Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Sprendimą dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų išvykimo ir panaudojimo kolektyvinės gynybos operacijos tikslais kitų valstybių teritorijose, taip pat dėl kitų valstybių karinių vienetų atvykimo ir panaudojimo kolektyvinės gynybos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos teritorijoje priima Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidento teikimu priimdamas nutarimą.

3. Lietuvos Respublikos, kitos arba kitų kolektyvinės gynybos sutarties šalių ginkluoto užpuolimo atveju Respublikos Prezidentas nedelsdamas priima sprendimą dėl gynybos nuo ginkluotos agresijos, įskaitant sprendimą dalyvauti kolektyvinės gynybos operacijoje, prireikus išsiųsti ir panaudoti Lietuvos karinius vienetus kitų valstybių teritorijose, leisti atvykti į Lietuvą ir joje panaudoti kitų valstybių karinius vienetus bei imtis kitų priemonių, reikalingų kolektyvinės gynybos operacijos tikslams pasiekti.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas Respublikos Prezidento sprendimas turi būti nedelsiant vykdomas. Respublikos Prezidentas teikia šį sprendimą tvirtinti artimiausiam Seimo posėdžiui, o tarp Seimo sesijų – nedelsdamas šaukia neeilinę Seimo sesiją. Užtikrindamas Seimo ratifikuotos kolektyvinės gynybos sutarties ir ją įgyvendinančių bendrų šios sutarties šalių sprendimų vykdymą bei ginkluotą gynybą ir pasipriešinimą ginkluotam užpuolimui, Seimas priima nutarimą dėl Respublikos Prezidento sprendimo patvirtinimo.

5. Kitų valstybių teritorijose kolektyvinės gynybos operacijos tikslais naudojamų Lietuvos Respublikos karinių vienetų skaičius, dydis ir jų buvimo kitų valstybių teritorijose laikas, taip pat kitų valstybių – Lietuvos Respublikos sąjungininkių – karinių vienetų skaičius, dydis ir jų buvimo Lietuvos Respublikos teritorijoje laikas nustatomas pagal Lietuvos Respublikos ir kitų kolektyvinės gynybos sutarties šalių ar kitų Lietuvos Respublikos sąjungininkių sutartis ar susitarimus bei bendrus kolektyvinės gynybos sutarties šalių sprendimus.

6 straipsnis. Kitos operacijos

1. Įgyvendinant kitus negu kolektyvinės gynybos Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus ir teises:

1) kitos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos kariniai vienetai gali išvykti į kitas valstybes ir būti panaudoti kitų valstybių teritorijose;

2) kitos operacijos tikslais kitų valstybių kariniai vienetai gali atvykti į Lietuvos Respubliką ir būti panaudoti Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Sprendimą dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų išvykimo ir panaudojimo kitos operacijos tikslais kitų valstybių teritorijose, taip pat dėl kitų valstybių karinių vienetų atvykimo ir panaudojimo kitos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos teritorijoje priima Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidento teikimu priimdamas nutarimą.

3. Neatidėliotinais atvejais sprendimą dėl dalyvavimo kitoje operacijoje, įskaitant Lietuvos Respublikos karinių vienetų išvykimą, leidimą atvykti į Lietuvos Respubliką kitų valstybių kariniams vienetais bei kitas priemones, reikalingas kitos operacijos tikslams pasiekti, priima Respublikos Prezidentas.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas Respublikos Prezidento sprendimas turi būti nedelsiant vykdomas. Respublikos Prezidentas nedelsdamas teikia jį tvirtinti artimiausiam Seimo posėdžiui. Nepažeisdamas Lietuvos Respublikos įsipareigojimų pagal kolektyvinės gynybos sutartį ir bendrus šios sutarties šalių sprendimus, Seimas nutarimu patvirtina arba panaikina Respublikos Prezidento sprendimą, taip pat šiuo nutarimu priima sprendimą dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų panaudojimo kitos operacijos tikslais kitų valstybių teritorijose ir (ar) kitų valstybių karinių vienetų panaudojimo kitos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos teritorijoje.

5. Kitų valstybių teritorijose naudojamų kitos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos karinių vienetų maksimalų dydį ir maksimalų jų buvimo kitų valstybių teritorijose laiką, taip pat kitos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos teritorijoje naudojamų kitų valstybių karinių vienetų maksimalų dydį ir maksimalų jų buvimo Lietuvos Respublikos teritorijoje laiką nustato Lietuvos Respublikos Seimas, Respublikos Prezidento teikimu priimdamas šio straipsnio 2 dalyje nurodytą nutarimą, arba šio straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju – Respublikos Prezidentas ir Seimas, pagal šio straipsnio 4 dalį tvirtindamas Respublikos Prezidento sprendimą. Tikslų kitų valstybių teritorijose naudojamų kitos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos karinių vienetų dydį ir buvimo kitų valstybių teritorijose laiką, taip pat kitos operacijos tikslais Lietuvos Respublikos teritorijoje naudojamų kitų valstybių karinių vienetų dydį ir buvimo Lietuvos Respublikos teritorijoje laiką

nustato krašto apsaugos ministras, neviršydamas Seimo nutarimu nustatyto ar patvirtinto maksimalaus dydžio ir maksimalios trukmės.

6. Pagal šio straipsnio 5 dalį nustatytas maksimalus Lietuvos Respublikos karinių vienetų dydis ir maksimalus jų buvimo kitų valstybių teritorijose laikas, taip pat maksimalus kitų valstybių karinių vienetų dydis ir maksimalus jų buvimo Lietuvos Respublikos teritorijoje laikas, atsižvelgiant į Lietuvos valstybės interesus, prireikus gali būti sumažintas Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu, nepažeidžiant Lietuvos Respublikos įsipareigojimų pagal kolektyvinės gynybos sutartį bei bendrus šios sutarties šalių sprendimus.

7 straipsnis. Karo padėtis ir mobilizacija

1. Priimant sprendimus dėl Lietuvos Respublikos dalyvavimo tarptautinėse operacijose, prireikus pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje gali būti įvedama karo padėtis ir skelbiama mobilizacija.

2. Kolektyvinės gynybos operacijos atveju taip pat taikomas Ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymas.

III SKYRIUS PRATYBOS IR KITI RENGINIAI

8 straipsnis. Pratybų ir kitų renginių organizavimas

Vykdam Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis, tarptautinio karinio bendradarbiavimo planus ir programas bei kitus krašto apsaugos sistemos institucijų susitarimus su kompetentingomis kitų valstybių institucijomis:

1) Lietuvos Respublikos teritorijoje gali būti rengiamos bendros Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių karinių vienetų pratybos arba kitų valstybių karinių vienetų pratybos Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemai skirtuose infrastruktūros objektuose ir karinio mokymo teritorijose, taip pat organizuojami kiti renginiai;

2) Lietuvos Respublikos kariniai vienetai, kariai ir civiliai krašto apsaugos sistemos tarnautojai gali būti siunčiami dalyvauti pratybose bei kituose renginiuose kitų valstybių teritorijose.

9 straipsnis. Sprendimų surengti Lietuvos Respublikos teritorijoje pratybas ir organizuoti kitus renginius priėmimas

1. Sprendimas surengti Lietuvos Respublikos teritorijoje pratybas arba organizuoti kitus renginius, kuriuose vienu metu gali dalyvauti ne mažiau kaip 1600 kitų valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų, įskaitant sprendimą leisti atvykti į šias pratybas ar renginius kitų valstybių kariniams vienetais, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams, priimamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės siūlymu Seimo nutarimu. Šiame nutarime nustatomas maksimalus galinčių vienu metu būti Lietuvos Respublikoje kitų valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų skaičius, taip pat maksimali pratybų ar kitų renginių trukmė.

2. Išskyrus šio straipsnio 1 dalyje ir 3 dalies 2 punkte numatytus atvejus, sprendimas surengti Lietuvos Respublikos teritorijoje pratybas arba organizuoti kitus renginius, kuriuose vienu metu gali dalyvauti ne mažiau kaip 150 kitų valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų, įskaitant sprendimą leisti atvykti į šias pratybas ar renginius kitų valstybių kariniams vienetais, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams, priimamas krašto apsaugos ministro siūlymu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu. Šiame nutarime nustatomas maksimalus galinčių vienu metu būti Lietuvos Respublikoje kitų valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų skaičius, taip pat maksimali pratybų ar kitų renginių trukmė.

3. Krašto apsaugos ministras priima sprendimą surengti Lietuvos Respublikos teritorijoje pratybas arba organizuoti kitus renginius, įskaitant sprendimą leisti atvykti į šias pratybas ar

renginius kitų valstybių kariniams vienetams, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams, šiais atvejais:

1) jeigu pratybose ar kitame renginyje vienu metu gali dalyvauti mažiau kaip 150 užsienio valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų;

2) jeigu rengiamos bendro su kita valstybe (valstybėmis) karinio vieneto pratybos ar kitas renginys, kuriame vienu metu gali dalyvauti mažiau kaip 1600 šios valstybės (valstybių) karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų.

4. Priimdamas šio straipsnio 3 dalyje nurodytus sprendimus, krašto apsaugos ministras nustato maksimalų galinčių vienu metu būti Lietuvos Respublikoje kitų valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų skaičių bei maksimalią pratybų ar kito renginio trukmę, taip pat informuoja apie šiuos sprendimus Lietuvos Respublikos Vyriausybę.

5. Nedalyvaujant Lietuvos Respublikos kariniams vienetams, kitų valstybių karinių vienetų pratybos Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos reikmėms skirtuose infrastruktūros objektuose ir karinio mokymo teritorijose gali būti rengiamos, jeigu šiam tikslui krašto apsaugos ministras suteikia kitos valstybės (valstybių) kariniams vienetams teisę pagal panaudos ar nuomos sutartį naudotis šiais objektais ir teritorijomis. Kitų valstybių karinių vienetų naudojimosi Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos reikmėms skirtais infrastruktūros objektais ir karinio mokymo teritorijomis tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

10 straipsnis. Sprendimų siųsti Lietuvos Respublikos karinius vienetus, karius ir civilius krašto apsaugos sistemos tarnautojus į pratybas ir kitus renginius užsienyje priėmimas

1. Sprendimas siųsti į kitą valstybę Lietuvos Respublikos karinius vienetus, kurių bendras karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičius yra ne mažesnis kaip 800, dalyvauti pratybose ir kituose renginiuose priimamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės siūlymu Seimo nutarimu. Šiame nutarime nustatomas maksimalus galinčių išvykti Lietuvos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičius, taip pat maksimali jų buvimo kitų valstybių teritorijose trukmė.

2. Išskyrus šio straipsnio 1 dalyje ir 3 dalies 2 punkte numatytus atvejus, sprendimas siųsti į kitą valstybę Lietuvos Respublikos karinius vienetus, kurių bendras karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičius yra ne mažesnis kaip 150, dalyvauti pratybose ir kituose renginiuose priimamas krašto apsaugos ministro siūlymu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu. Šiame nutarime nustatomas maksimalus galinčių išvykti Lietuvos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičius, taip pat maksimali jų buvimo kitų valstybių teritorijose trukmė.

3. Krašto apsaugos ministras priima sprendimą siųsti Lietuvos Respublikos karinius vienetus, karius ir civilius krašto apsaugos sistemos tarnautojus dalyvauti pratybose ir kituose renginiuose šiais atvejais:

1) jeigu pratybose ar kitame renginyje vienu metu gali dalyvauti mažiau kaip 150 Lietuvos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų;

2) jeigu rengiamos bendro su kita valstybe (valstybėmis) karinio vieneto pratybos ar kitas renginys, kuriame vienu metu gali dalyvauti mažiau kaip 800 Lietuvos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų.

4. Priimdamas šio straipsnio 3 dalyje nurodytus sprendimus, krašto apsaugos ministras nustato maksimalų galinčių vienu metu būti kitų valstybių teritorijose Lietuvos karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičių bei maksimalią pratybų ar kito renginio trukmę, taip pat informuoja apie šiuos sprendimus Lietuvos Respublikos Vyriausybę.

**IV SKYRIUS
TARPTAUTINIŲ OPERACIJŲ, PRATYBŲ IR KITŲ RENGINIŲ
ORGANIZAVIMO SĄLYGOS**

11 straipsnis. Dalyvaujančių tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose Lietuvos Respublikos karinių vienetų, karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų vykimasis per valstybės sieną bei jų statusas

1. Siunčiamam į kitą valstybę Lietuvos Respublikos kariniam vienetui, kariui ar civiliui krašto apsaugos sistemos tarnautojui krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka kariuomenės vadas išleidžia kolektyvinį arba asmeninį judėjimo ar kelionės įsakymą (lietuvių ir anglų (prancūzų) kalbomis). Juo tvirtinamas išsivežamos ginkluotės, amunicijos ir technikos sąrašas bei oficialių dokumentų paketų skaičius, taip pat nurodomas maisto produktų, kitų atsargų ir prekių kiekis, reikalingas vartojimo poreikiams. Šio įsakymo pagrindu Lietuvos Respublikos karinis vienetas, karys ar civilis krašto apsaugos sistemos tarnautojas sąraše nurodytą turtą nedeklaruodamas išveža per Lietuvos valstybės sieną, o grįždamas įveža atgal į Lietuvos Respublikos teritoriją. Specialiąją valstybės sienos perėjimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

2. Lietuvos Respublikos karinio vieneto vadas, karys ir civilis krašto apsaugos sistemos tarnautojas, vykdamas per kitos valstybės sieną, privalo pateikti šios valstybės sienos kontrolės pareigūnams šio straipsnio 1 dalyje nurodytą įsakymą.

3. Lietuvos Respublikos karinių vienetų, jų karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų teisinį statusą kitose valstybėse nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys dėl karinių pajėgų statuso bei jomis grindžiami susitarimai, taip pat tarptautinės organizacijos, kurios operaciniam vadovavimui ir kontrolei buvo perduotas tarptautinių operacijų karinis vienetas ar kitas Lietuvos Respublikos karinis vienetas, rezoliucijos ir susitarimai su šio vieneto buvimo valstybe bei Lietuvos Respublikos įstatymais ir kiti teisės aktai.

4. Lietuvos kariams ir civiliams krašto apsaugos sistemos tarnautojams, tarnaujantiems tarptautinių operacijų kariniuose vienetuose, socialinės garantijos taikomos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

5. Jeigu Lietuvos kario arba civilio krašto apsaugos sistemos tarnautojo tarnybos tarptautinių operacijų kariniuose vienetuose sutartis nutraukiama dėl jo kaltės, šis asmuo teisės aktų nustatyta tvarka privalo atlyginti krašto apsaugos sistemos išlaidas jo mokymui ir rengimui tarptautinėms operacijoms.

12 straipsnis. Dalyvaujančių tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose kitų valstybių karinių vienetų, karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų vykimasis per Lietuvos valstybės sieną bei jų statusas

1. Dalyvaujančių tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose kitų valstybių karinių vienetų, jų karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų teisinį statusą nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys dėl karinių pajėgų statuso ir jomis grindžiami susitarimai, taip pat Lietuvos Respublikos įstatymais ir kiti teisės aktai.

2. Krašto apsaugos ministrui ar jo įgaliotam atstovui iš anksto pateikus dokumentus dėl leidimo kitų valstybių kariniams vienetams, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams atvykti į Lietuvą, Lietuvos valstybės sienos apsaugos, muitinės ir kitos kontrolės institucijos taiko jiems specialiąją valstybės sienos perėjimo tvarką – atleidžia nuo pasų bei vizų kontrolės ir netaiko užsieniečių registravimo taisyklių. Ši tvarka taikoma valstybių, kurios kartu su Lietuva yra daugiašalių tarptautinių sutarčių dėl karinių pajėgų statuso dalyvės, kariniams vienetams, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams, o Vyriausybės nutarimu – taip pat kitų valstybių kariniams vienetams, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams, jeigu jos taiko tokią pačią sienos perėjimo tvarką Lietuvos Respublikos kariniams vienetams, kariams ir civiliams krašto apsaugos sistemos tarnautojams. Specialiąją valstybės sienos perėjimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

3. Lietuvos valstybės sienos kontrolės institucijų pareigūnų reikalavimu kitų valstybių karinių vienetų vadai, kariai ir karinėms pajėgoms priskirti civiliai tarnautojai privalo pateikti kolektyvinį arba asmeninį judėjimo ar kelionės įsakymą. Jį kompetentinga siunčiančiosios valstybės

ar tarptautinės organizacijos institucija išleidžia savo šalies kalba, taip pat anglų (prancūzų) kalba. Įsakymas patvirtina šio vieneto, karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų statusą, jų teisę turėti ir nešioti ginklus, gabenti karinę techniką ir ginkluotę, taip pat karinio vieneto judėjimo kryptį. Kitų valstybių kariniams vienetais, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams pereinant Lietuvos valstybės sieną, valstybės sienos kontrolės institucijų pareigūnams kilusius klausimus sprendžia krašto apsaugos ministro įgalioti atstovai.

4. Kitų valstybių kariniai vienetai, kariai ir karinėms pajėgoms priskirti civiliai tarnautojai, kuriems šio Įstatymo nustatyta tvarka leista atvykti į Lietuvos Respubliką, turi teisę nedeklaruodami ir nemokėdami mokesčių įsivežti į Lietuvos Respublikos teritoriją ir išsivežti iš jos savo ginkluotę, karinę techniką ir amuniciją bei oficialius dokumentus, taip pat savo vartojimo poreikiams reikalingą maisto produktų, kitų atsargų ir prekių kiekį (įskaitant akcizų objektu esančias prekes). Įvežamos ar išvežamos ginkluotės, amunicijos ir technikos sąrašas, oficialių dokumentų paketų skaičius, taip pat maisto produktų, kitų atsargų ir prekių kiekis nurodomas šio straipsnio 3 dalyje nurodytame įsakyme arba jo priede.

5. Kitų valstybių kariniai vienetai, kariai ir karinėms pajėgoms priskirti civiliai tarnautojai, kuriems šio Įstatymo nustatyta tvarka leista atvykti į Lietuvos Respubliką, Lietuvos Respublikos teritorijoje naudojami savo tarnybinėmis transporto priemonėmis, nemokėdami mokesčių ir rinkliavų už naudojimąsi Lietuvos Respublikos keliais, valstybiniais oro ir jūrų uostais. Vykstanti kitos valstybės karinį vienetą per Lietuvos Respublikos teritoriją prireikus lydi Lietuvos kariuomenės vado paskirta karinė palyda.

13 straipsnis. Dalyvaujančių tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose kitų valstybių karinių vienetų, karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų vykimas per Lietuvos Respublikos teritoriją tranzitu

1. Tos valstybės, kurios kariniam vienetui, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams pagal šį Įstatymą gali būti leidžiama atvykti į Lietuvos Respubliką tarptautinės operacijos tikslais arba dalyvauti pratybose ar kituose renginiuose, kariniam vienetui, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams taip pat gali būti leidžiama vykti per Lietuvos Respublikos teritoriją į tarptautines operacijas, pratybas ar kitus renginius trečiojoje šalyje, jeigu kaimyninė valstybė sutinka priimti per Lietuvos Respubliką tranzitu vykstantį karinį vienetą, karius ir karinėms pajėgoms priskirtus civilius tarnautojus. Šiais atvejais taikoma ta pati šio Įstatymo nustatyta sprendimų leisti atvykti į Lietuvos Respubliką kitų valstybių kariniams vienetais, kariams ir karinėms pajėgoms priskirtiems civiliams tarnautojams priėmimo tvarka (išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytą atvejį), taip pat šio Įstatymo nustatyta dalyvaujančių tarptautinėse operacijose, pratybose ir kituose renginiuose kitų valstybių karinių vienetų, karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų vykimo per Lietuvos valstybės sieną tvarka bei jų statusą reglamentuojančios kitos šio Įstatymo, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių dėl karinių pajėgų statuso ir jomis grindžiamų susitarimų nuostatos.

2. Neatidėliotinu atveju kitos valstybės kariniam vienetui vykti per Lietuvos Respublikos teritoriją į tarptautinę operaciją, pratybas ar kitą renginį trečiojoje šalyje leidimo gali būti paprašyta diplomatiniais kanalais. Tokiais atvejais leidimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu išduoda užsienio reikalų ministras ar jo įgaliotas atstovas krašto apsaugos ministro sutikimu.

14 straipsnis. Apribojimai, susiję su Konstitucinio akto „Dėl Lietuvos Respublikos nesijungimo į postsovietines Rytų sąjungas“ nuostatomis

1. Lietuvos Respublika gali steigti bendrus karinius vienetus su NVS valstybėmis ar kitomis valstybėmis, priklausančiomis kitoms buvusios SSRS pagrindu sukurtoms sąjungoms, jeigu bendras karinis vienetas yra skirtas dalyvauti kitose operacijose, o jo steigėjos taip pat yra NATO, Europos Sąjungos, Vakarų Europos Sąjungos valstybės arba valstybės, nepriklausančios NVS ar kitoms buvusios SSRS pagrindu sukurtoms sąjungoms ir dalyvaujančios NATO Partnerystės taikos labai programoje.

2. NVS valstybių kariniai vienetai, kariai ir karinėms pajėgoms priskirti civiliai tarnautojai gali dalyvauti tik tarptautinėse paieškos ir gelbėjimo bei didelių nelaimių padarinių likvidavimo operacijose Lietuvos Respublikos teritorijoje, jeigu vienu metu bendras NVS valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų skaičius yra mažesnis negu Lietuvos kariuomenės dalinio (bent dviejų kuopų) karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičius.

3. NVS valstybių kariniai vienetai, kariai ir karinėms pajėgoms priskirti civiliai tarnautojai gali dalyvauti Lietuvos Respublikos teritorijoje tik pagal NATO Partnerystės taikos labui programą arba kartu su NATO, Europos Sąjungos ar Vakarų Europos Sąjungos valstybėmis rengiamose pratybose, jeigu vienu metu bendras NVS valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų skaičius yra mažesnis negu Lietuvos kariuomenės dalinio (bent dviejų kuopų) karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičius. Šios sąlygos netaikomos NVS šalių kariniams pareigūnams, kuriuos Lietuva yra pakvietusi stebėtojais.

4. Lietuvos Respublikos kariniai vienetai, kariai ir civiliai krašto apsaugos sistemos tarnautojai gali dalyvauti NVS šalių teritorijose tik pagal NATO Partnerystės taikos labui programą arba kartu su NATO, Europos Sąjungos ar Vakarų Europos Sąjungos valstybėmis rengiamose pratybose. Ši sąlyga netaikoma Lietuvos kariams ir civiliams krašto apsaugos sistemos tarnautojams, kuriuos pratybas rengianti šalis yra pakvietusi stebėtojais.

5. NVS šalių kariniai vienetai, kariai ir karinėms pajėgoms priskirti civiliai tarnautojai gali dalyvauti Lietuvos Respublikos teritorijoje organizuojamuose kituose renginiuose, jeigu vienu metu bendras NVS valstybių karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų skaičius yra mažesnis negu Lietuvos kariuomenės dalinio (bent dviejų kuopų) karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų skaičius. NVS šalių kariniai vienetai gali atvykti į Lietuvos Respublikoje organizuojamus kitus renginius ne daugiau kaip dviem savaitėmis.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis. Tarptautinių sutarčių taikymas

Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys dėl karinių pajėgų statuso nustato kitokias negu šis Įstatymas normas, reglamentuojančias karinių vienetų, karių ir karinėms pajėgoms priskirtų civilių tarnautojų vykimą per valstybės sieną bei jų teisinį statusą, taikomos tarptautinių sutarčių nuostatos.

16 straipsnis. Įstatymo 5 straipsnio įsigaliojimas

Šio Įstatymo 5 straipsnis įsigalios tą pačią dieną, kai Lietuvos Respublikai įsigalios Šiaurės Atlanto sutartis.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

REPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS